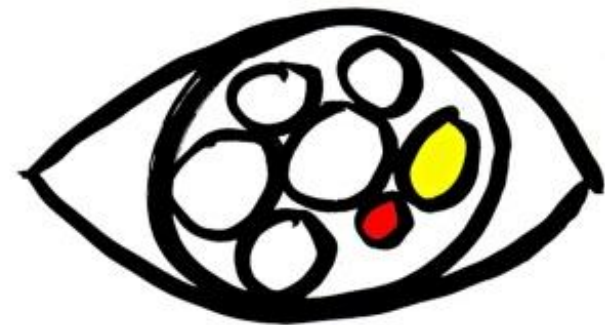

La interpretació als tribunals de justícia penal: estat actual i recomanacions de futur

Carmen Bestué y Mariana Orozco-Jutorán
Universitat Autònoma de Barcelona

MIRAS

Mediació i Interpretació:
Recerca en l'àmbit social

La interpretació judicial

1. Estat actual (resultats del projecte TIPp)
2. Característiques diferencials de l'intendent judicial
3. Necessitat de formació (i acreditació)
4. Creació de materials per part de MIRAS:
 1. Recomanacions a intèrprets i operadors judicials
 2. Vídeos pedagògics
5. *Rol play* per fer un tastet

Estat actual (resultats de TIPp)

Títol oficial: La calidad de la traducción como factor de garantía del proceso penal: desarrollo de recursos al servicio de los intérpretes judiciales de rumano, árabe, chino, francés e inglés.

Abreviat: Traducció i Interpretació en Processos penals (TIPp).

- Obtenció del permís del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) per fer servir gravacions de judicis als jutjats penals de Barcelona.
- Obtenció de finançament del Ministeri d'Economia i Competitivitat d'Espanya. Referència: FFI2014-55029-R.
- Equip de recerca:

Universitat Autònoma de Barcelona

Oportunitat (2015)

- La interpretació judicial és un element clau per evitar qualsevol estat d'indefensió de la persona jutjada.
- La situació espanyola era (i encara és) preocupant, però no hi havia estudis descriptius rigorosos.
- Les directives europees van donar l'oportunitat de fer recerca:
 - 2010/64/EU *on the right to interpretation and translation in criminal proceedings*
 - 2012/13/EU *on the right to information in criminal proceedings*

Transposició de les directives

- Nova Llei (Ley Orgánica 5/2015, de 27 de abril) per modificar:
 - Ley de Enjuiciamiento Criminal y Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial (<http://www.boe.es/boe/dias/2015/04/28/pdfs/BOE-A-2015-4605.pdf>)
- La traducció i la interpretació passen a formar part del nucli essencial dels drets per obtenir una tutela judicial efectiva (drets i interessos legítims davant dels tribunals, sense que pugui produir-se indefensió:
 - «Conlleva un importante refuerzo de las garantías del proceso penal, mediante una regulación detallada del derecho a la traducción e interpretación en este proceso y del derecho del imputado a ser informado sobre el objeto del proceso penal de modo que permita un eficaz ejercicio del derecho a la defensa».

Mostra (corpus)

- Vàrem sol·licitar els vídeos de les vistes en què s'havia requerit la intervenció d'un intèrpret i es van poder recopilar les gravacions de deu Jutjats Penals de Barcelona per a les vistes amb intèrpret d'entre els anys 2010 i 2015.
- Davant del material ingent i la baixa qualitat d'àudio i so dels primers anys, es van triar les vistes celebrades en la primera meitat de 2015 (gener-juny) en què hi va haver interpretació entre el castellà (i, en algun moment esporàdic el català) i l'anglès, el francès o el romanès.

Corpus compilat

Llengua	Arxius	Judicis	Vistes	L'usuari és la persona acusada	Duració total (min)
Anglès	23	18	19	18	371
Francès	12	9	9	7	190
Romanès	31	26	27	26	555
Total	66	53	55	51	1116

Transcripció: 40 minuts per cada minut de judici

- **Versió transcrita per intèrpret nadiu (romanès):**
- **Juez:** Muy bien. Dígame que como acusada tiene derecho a no declarar, a no confesarse culpable, a no declarar contra sí mismo y a guardar silencio **sobre todo a esas partes** de las preguntas que se le formulen sin que **ella pueda ser utilizar** en su contra (...) presunción de inocencia y asistencia letrada
- **Versió corregida:**
- **Juez:** Muy bien. Dígame que como acusada tiene derecho a no declarar, a no confesarse culpable, a no declarar contra sí mismo y a guardar silencio **sobre todas o partes** de las preguntas que se le formulen sin que **ello pueda ser utilizado** en su contra, **a la** presunción de inocencia y a la asistencia letrada

Sistema d'anotació *Ad hoc*

TALK as text
TALK as action

Talk as text: problemes textuals

- “La interpretación facilitada con arreglo al presente artículo tendrá una **calidad suficiente para salvaguardar la equidad del proceso**, garantizando en particular que el sospechoso o acusado en un proceso penal **tenga conocimiento de los cargos** que se le imputan y **esté en condiciones de ejercer el derecho a la defensa.**” (Directiva 2010/64/UE. Art.2 apart. 8).
- Des d’una perspectiva lingüística, la qualitat de la interpretació és la **transmissió correcta del sentit del missatge.**
- **Anotació: davant d’un problema textual, l’interpret aplica una solució:**
 - **Adient**
 - **Millorable**
 - **Incorrecta**

Exemples dels tipus de solucions:

Adient (A):

Fiscal - ¿Y, y usted fue detenida por este, por estos hechos?, ¿por un delito de hurto?

Intérprete - You were arrested because of this? Because of a crime of theft?

Millorable (M):

Letrado de la defensa - ¿Y, y usted fue detenida por este, por estos hechos?, ¿por un delito de hurto?

Intérprete - You were arrested because of this? Because of a crime of theft? Were you arrested because of this? Were you caught by the police because of this? Because of a crime of theft?

Did police catch you because of taking anything?

Incorrecta (I):

Fiscal - Pregúntele si no, no es más cierto que eh... le sustrajeron un teléfono móvil, de esta manera distrayéndolo, un iPhone 6.

Intérprete - (...) stealing his mobile phone and distracting him, an iPhone 6?

Acusado - I didn't see anything.

Intérprete - Yo no vi nada. Ni cogí nada.

Subcategorías dentro de los tipos de soluciones:

A (adient):

- (EH) Equivalente habitual.
- (IM) Implicación.
- (EX) Explicación.

M (millorable):

- (CR) Cambio de registro
- (NMS) No mismo sentido

I (incorrecta):

- (O) Omisión.
- (OG) Omisión grave.
- (NT) No traducción.
- (AD) Adición.
- (ADG) Adición grave.
- (ITER) Imprecisión terminológica.
- (FS) Falso sentido.
- (FSG) Falso sentido grave.
- (CS) Contrastado.
- (SS) Sin sentido

***Talk as action:* problemes d'interacció**

- Observació dels fenòmens relacionats amb la interacció oral dels participants als judicis: jutge, fiscal, advocats, intèrpret, acusats, testimonis, etc.:
 - Gestió de la conversa
 - Veu pròpia de l'intèrpret (non-renditions)
 - Justificada
 - No justificada
 - Estil de parla (intèrprets i operadors judicials)

Subcategories d'interacció

Gestió de la conversa:

- (S) Solapament
- (I) Interrupció
- (DL) Torn massa llarg (més de 2 minuts)

Veü pròpia justificada:

- (P) Pausa
- (Cl) Clarificació
- (Co) Confirmació
- (R) Recuperació

Estil de parla:

- (DIR) Directe
- (INDIR) Indirecte
- (RS) Reported speech

Veü pròpia injustificada:

- (A) Advertència (consells o instruccions)
- (Res) Resposta (en nom de l'usuari)
- (Extra) Informació "extra" afegida.

Exemples d'estil de parla:

- **(DIR)** Directe:

Acusat: *No, I wasn't there.*

Intèrpret: *No, no estuve allí. [No, I wasn't there.]*

- **(INDIR)** Indirecte:

Acusat: *No, I wasn't there.*

Intèrpret: *No, no estuvo allí. [No, he wasn't there.]*

- **(RS)** Reported speech.

Acusat: *No, I wasn't there.*

Intèrpret: *Dice que no estuvo allí. [He says that he wasn't there.]*

Resultats: no s'interpreta el 54% del judici

Llengua	Minuts totals	Minuts bilingües	<i>Chuchotage</i> (xiuxiueig) o traducció a la vista	Minuts interpretats (bilingüe + <i>chuchotage</i>)	% Minuts sense interpretació o <i>chuchotage</i>
Anglès	371	123	57,8	180,8	51,2
Francès	190	92	24	116,0	38,9
Romanès	555	124,2	92,6	216,8	60,9
Total	1116	339,2	174,4	513,8	54,0

Intervencions senceres/actes de parla (NT) que no s'interpreten en absolut:

Llengua	NT/hora total	NT/minut total
Anglès	371	1,8
Francès	190	1,6
Romanès	555	3,7
Mitja	1116	2,7

Exemples d'omissió "normal":

Acusado - Look, I have a paper that shows that police control me in two minutes, and that they let me, I go back to the home, and they come again with all of these police—

Intérprete - Tiene papel donde aparece, ah... que lo... o sea, que lo pararon, después estuvieron, después de dos minutos lo dejaron marchar, y después fueron a la casa a buscarlo otra vez.

Fiscal - Eh, usted... en fecha 5 de julio de 2015, ¿qué relación tenía con Heba?

Intérprete - On 5th of June, eh.. en... en... two thousand... eh... eh... ¿dos-- dos-- dos mil quince? ¿Cinco de junio?

Fiscal - Sí. 5 de julio del 2015. Aye. Cinc-- perdón. 5 de abril. En, eh, está. está equivocado en el, en el escrito.

Intérprete - Eh, so 5th of April, eh, 2015, in which relat-- in which kind of relationship were you with eh, with eh, with—

Acusado – We were friends.

Exemples d'omissió greu (i Res i Extra):

Juez- Y la responsabilidad civil de 200 euros que debería de abonar con el otro acusado si nunca saliera condenado. Bueno. Entonces le pregunta si reconoce los hechos y si acepta estas condenas que pide la acusación.

Intérprete- So, do you accept the charges?

Acusado- To say that I robbed a wallet, hey, they have to free me?

Intérprete- Yeah.

Acusado- to... ye--... free me...?

Intérprete- Yeah.

Acusado- So I said I robbed the wallet, they have to free me.

Intérprete- Sí, sí, sí, sí acepta y tienen que dejarlo en libertad.

Altres errors greus: ADG y FSG

Adició greu (AD):

Juez- ... que si reconoce los hechos y está conforme.

Intérprete- Do you accept?

Acusado- Sí.

Intérprete- Yeah? And do you agree?

Acusado- Yeah.

Intérprete- Sí, es culpable.

Fals sentit greu (FSG):

Juez- ... y que como tiene reincidencia, le han apreciado el agravante de reincidencia, y le piden 10 meses de prisión que se sustituirían por, eh, 20 meses de multa.

Intérprete- that's why... that's why they're asking for 10 months of the jail, that can be changed for 5.

Freqüència alarmant d'errors greus:

Llengua	OG/hora bilingüe	ADG/ hora bilingüe	FSG/ hora bilingüe	SS/ hora bilingüe	Total d'errors greus/ hora bilingüe
Anglès	6,3	2,6	7,3	4,4	20,6
Francès	5,9	1,3	6,5	1,3	15,0
Romanès	12,6	4,8	7,3	1,0	25,7
Mitjana	8,5	3,2	7,1	2,3	21,1

Errors “menys” greus:

Llengua	ITER/hora bilingüe	AD/hora bilingüe	O/hora bilingüe	Total errors/hora bilingüe
Anglès	6,8	9,8	18,0	34,6
Francès	8,5	5,9	27,4	41,8
Romanès	3,4	18,9	24,2	46,5
Mitjana	6,0	12,0	22,9	40,9

Problemes de gestió de la conversa per hora:

Llengua	Solapaments operadors judicials	Solapaments intèrprets	Torns massa llargs	Interrupcions
Anglès	18,9	36,1	0,81	24,4
Francès	17,1	45,7	0,63	48,9
Romanès	11,7	18,4	1,5	6,7
Mitjana	15,0	32,2	1,1	24,6

Veü pròpia de l'interprèt per hora:

Llengua	Intervencions justificades	Intervencions injustificades
Anglès	26,3	50,2
Francès	14,4	11,9
Romanès	25,6	65,7
Mitjana	22,8	45,5

Manca de coherència en l'estil de parla:

Llengua	Intèrprets	Operadors judicials
Anglès	74%	74%
Francès	67%	67%
Romanès	63%	74%
Mitjana	67%	73%

Altres dificultats per l'interpret:

Llengua	Presentació de l'interpret al començar	Excés de velocitat al parlar (més de 180 paraules per minut):			
		Jutge	Fiscal	Advocats	Qualsevol OJ
Anglès	6	8	10	4	13
Francès	0	1	4	2	5
Romanès	8	12	10	10	19
Total	14	21	24	16	37
Mitjana %	25,5%	41,2%	47,1%	37,4%	72%

Conclusions de l'estudi:

- Es tradueix menys de la meitat de la vista al acusat i només un 30% es audible per tota la sala i queda enregistrat a l'acta
- A la part que si s'interpreta, hi ha massa errors greus per ser considerada una traducció acceptable.
- L'intèrpret intervé de forma no justificada amb massa freqüència
- Els operadors judicials també dificulten la labor de l'intèrpret
- **Per tant:**

Cal formació

Cal una acreditació

Mesures de MIRAS per contribuir a millorar la situació:

- **Descripció rigorosa de la realitat i difusió dels resultats de l'estudi:**
 - VII Jornada de Traducción e Interpretación en los Servicios Públicos en Cataluña: Traducción e Interpretación en los procesos penales: el derecho de información y la calidad de la interpretación como factores de garantía del proceso penal. <http://pagines.uab.cat/tipp/content/jornadas-0>
 - Difusió als mitjans de comunicació: <http://pagines.uab.cat/tipp/node/128>
 - Articles acadèmics: <http://pagines.uab.cat/tipp/content/difusi%C3%B3n>
- Creació de recomanacions per intèrprets i operadors judicials:
 - [https://ddd.uab.cat/pub/infpro/2019/213363/Recomendaciones interpretes TIPp.pdf](https://ddd.uab.cat/pub/infpro/2019/213363/Recomendaciones_interpretes_TIPp.pdf)
 - [https://ddd.uab.cat/pub/infpro/2019/213364/Recomendaciones operadores judiciales TIPp.pdf](https://ddd.uab.cat/pub/infpro/2019/213364/Recomendaciones_operadores_judiciales_TIPp.pdf)

Creació de recursos pedagògics en obert per bones practiques:

Conversation management
(gestió de la conversa
en l'àmbit judicial)

<https://www.youtube.com/watch?v=IMI5Wk5tSZA&feature=youtu.be>

With the interpreter's permission
(reptes específics
de la interpretació judicial)

<https://www.youtube.com/watch?v=2ahncM7puz8>

Formació, diferències:

- Interpretació de conferències:
 - Prima el fons sobre la forma, és a dir, la transmissió correcta i completa del discurs original.
 - Importància d'altres elements què es reflecteixen en la percepció de la qualitat per part dels receptors de la interpretació: terminologia, cohesió lògica, estil, fluïdesa, veu agradable, dicció, accent i gramaticalitat (Collados, 2015).
- Interpretació judicial (R c. Tran [1994]):
 - Continuada, fidel, imparcial, concomitant i realitzada per una persona competent.
 - Aconseguir l'equivalència jurídica: transmetre el significat de la frase original però també totes les repeticions, interrupcions, errors, etc. i també fidelitat a l'estil, to i registre amb l'objectiu de facilitar l'accés a la justícia per part de la persona amb coneixement limitat de la llengua.

Mariana.Orozco@uab.cat
Carmen.Bestue@uab.cat